

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-558/16

Διαδικασία που κινήθηκε από την Doris Margret Lisette Mahnkopf

(αίτηση του Kammergericht Berlin για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Προδικαστική παραπομπή – Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης – Κανονισμός (ΕΕ) 650/2012 – Κληρονομική διαδοχή και ευρωπαϊκό κληρονομητήριο – Πεδίο εφαρμογής – Δυνατότητα αναγραφής της κληρονομικής μερίδας του επιζώντος συζύγου στο ευρωπαϊκό κληρονομητήριο»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 1ης Μαρτίου 2018

Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διεθνής δικαιοδοσία, εφαρμοστέο δίκαιο, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου — Κανονισμός 650/2012 — Πεδίο εφαρμογής — Διάταξη του εθνικού δικαίου που προβλέπει ότι κατά τον θάνατο του ενός συζύγου χωρεί κατ' αποκοπή κατανομή των αποκτημάτων με προσαύξηση της κληρονομικής μερίδας του επιζώντος συζύγου — Εμπίπτει

(Κανονισμός 650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 1 § 1)

Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου, έχει την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του διάταξη του εθνικού δικαίου, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι κατά τον θάνατο ενός εκ των συζύγων χωρεί κατ' αποκοπή κατανομή των αποκτημάτων με προσαύξηση της κληρονομικής μερίδας του επιζώντος συζύγου.

Το άρθρο 1371, παράγραφος 1, του Bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα, στο εξής: BGB) ορίζει τα εξής: «Εάν το καθεστώς ρυθμίσεως των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων λήξει λόγω θανάτου ενός συζύγου, η συμμετοχή στα αποκτήματα πραγματοποιείται διά της αυξήσεως της εξ αδιαθέτου κληρονομικής μερίδας του επιζώντος συζύγου κατά το ένα τέταρτο της κληρονομίας· δεν ασκεί, συναφώς, επιρροή αν υπήρξε πράγματι αύξηση της περιουσίας των συζύγων στη συγκεκριμένη περίπτωση».

Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στις σκέψεις 78 και 93 των προτάσεών του, το άρθρο 1371, παράγραφος 1, του BGB, βάσει των πληροφοριών που διαθέτει το Δικαστήριο, δεν αφορά τη διανομή περιουσιακών στοιχείων μεταξύ των συζύγων αλλά τα δικαιώματα του επιζώντος συζύγου ως προς στοιχεία που έχουν ήδη περιληφθεί στην κληρονομιαία περιουσία. Υπό τις συνθήκες αυτές, η εν λόγω διάταξη δεν φαίνεται να έχει ως κύριο σκοπό την κατανομή των περιουσιακών στοιχείων ή την εκκαθάριση του περιουσιακού συστήματος των συζύγων αλλά τον καθορισμό της κληρονομικής μερίδας που πρέπει να αναγνωριστεί στον επιζώντα σύζυγο σε σχέση με τους λοιπούς κληρονόμους.

Ως εκ τούτου, μια τέτοια διάταξη αφορά κατά κύριο λόγο την κληρονομική διαδοχή του θανόντος συζύγου και όχι τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων. Κατά συνέπεια, κανόνας του εθνικού δικαίου όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη διάταξη σχετίζεται με την κληρονομική διαδοχή υπό την έννοια του κανονισμού 650/2012.

Τέλος, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας ιδίως στο σημείο 102 των προτάσεών του, αν η μερίδα που περιέρχεται στον επιζώντα σύζυγο δυνάμει διατάξεως του εθνικού δικαίου, όπως το άρθρο 1371, παράγραφος 1, του BGB, χαρακτηριστεί ζήτημα σχετιζόμενο με την κληρονομική διαδοχή, τότε επιτρέπεται να αναγραφούν στο ευρωπαϊκό κληρονομητήριο οι πληροφορίες ως προς τη μερίδα αυτή, με όλα τα αποτελέσματα που περιγράφονται στο άρθρο 69 του κανονισμού 650/2012. Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίτευξη των σκοπών του ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου θα εμποδιζόταν σημαντικά σε περιπτώσεις όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, αν το εν λόγω κληρονομητήριο δεν περιλάμβανε πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα του επιζώντος συζύγου επί της κληρονομίας.

(βλ. σκέψεις 18, 40, 42-44 και διατακτ.)